

Michael Mulder
(docent Nieuwe Testament/judaïca
aan de TUA, onderzoeker bij het CIS)

Met het oog op Israël

Met het oog op Israël is een bundel van drie artikelen en zeven Bijbelstudies. De auteurs willen de bezinning op Israël en de betekenis daarvan voor het christelijke leven verhelderen. Zij komen uit de kring van het Centrum voor Israëlstudies, plus twee predikanten uit de Hersteld Hervormde Kerk en de Gereformeerde Gemeenten. Gespreksvragen bij de Bijbelstudies maken de bundel tevens geschikt voor gebruik door Bijbelkringen.

De eerste drie artikelen hebben ieder een eigen invalshoek, geschreven door theologen die hun vakgebied overzien. Dr. Paul biedt Bijbelse hoofdlijnen, dr. Van Campen een kerkhistorisch overzicht en dr. Hoek een systematisch-theologische evaluatie. Hij gaat in op het artikel van Paul en komt tot een aantal gedeelde conclusies.

Geen vervluchtiging

Elke bijdrage geeft een breed palet aan visies weer en komt vervolgens tot een eigen perspectief vanuit de gereformeerde traditie. Veel nadruk ligt op de vraag hoe wij profetieën over Israël moeten verstaan: wat hebben wij (nog) te verwachten ten aanzien van het Joodse volk? De beloften die God aan hen gegeven heeft, blijven staan en zijn concreet en aards bedoeld. Ook nu christenen uit de volkeren mogen delen in deze beloften, hebben deze daarmee niet hun laatste vervulling gevonden in de kerk. Er staat nog een 'concrete eschatologie op aarde' uit. 'Israël' en 'Jeruzalem' mogen in die verwachting niet vervluchtigd worden tot aanduidingen van een universele kerk.

Alle auteurs gaan daarom scherp in tegen een vervangingsdenken. Zij wijzen anderzijds ook de tweewegenleer af: ook voor Israël is Jezus Christus de weg tot de Vader. Het dispensationalisme, dat de tijd waarin de kerk van het Nieuwe Testament leeft ziet als slechts een 'tussenfase', willen de auteurs evenmin volgen.

Messiasbelijdende Joden

In de artikelen wordt aparte aandacht gegeven aan de speciale positie van

Messiasbelijdende Joden. Zij vervullen 'een brugfunctie' tussen Israël en de kerk uit de volkeren. Zo kunnen zij ons de Bijbelse profetieën beter leren verstaan (blz. 36, 66). Zij zijn de 'eerstelingen van de volle oogst', een onderpand waaruit blijkt dat God 'nog veel goeds in petto heeft' voor Israël en de gemeente (blz. 88-89).

De stem van Israël zelf

Het is goed dat er van tijd tot tijd nieuw materiaal aan de kerken wordt aangeboden om door te denken over de plaats van Israël en de verwachtingen die wij mogen hebben ten aanzien van Gods volk. Daarvoor worden in deze bundel bruikbare handvatten aangereikt.

Bij de presentatie ervan was er ook een kritische vraag van drs. Albert Groothedde, die voor het CIS in Jeru-

zalem werkt. Biedt deze benadering nu voldoende tegenwicht tegen de vervangingsgedachte, die nog steeds leeft? Is er niet meer nodig? Hij pleitte voor een 'Nadere Israël-Reformatie'.

Ik herken deze hartenkreet. Er is iets van herhaling in onze christelijke bezinning op Israël. Zou het ons verder helpen als we meer luisteren naar Israël zelf, in gesprek zijn met religieuze Joden vandaag over het belijden van Gods Naam, het lezen van de Bijbel en het leven met God? In feite is het nu levende Israël in het boek vooral aanwezig als het gaat om de specifieke verwachting ten aanzien van dit volk. Zou het uitgangspunt dat wij mogen delen in het verbond met Israël, ons niet sterker moeten focussen op de vraag wat dat verbond voor hén betekent, en hoe wij elkaar kunnen helpen in het verstaan van het Woord van God voor ons vandaag? Daar zijn zeker aanzetten voor te vinden in deze bundel, maar een reflectie van Joodse zijde hierop zou vernieuwend en verrij-kend hebben kunnen zijn. Wellicht een idee voor een volgende bijdrage aan de voortgaande bezinning op Israël als volk van God.

N.a.v. M. van Campen, J. Hoek en M.J. Paul, *Met het oog op Israël. Bezinning en Bijbelstudies*, Labarum Academic, Apeldoorn 2022, 169 blz., € 14,95.